

Reactie CCRB & NVBK

op rapportage Commissie Oosting

Ons kenmerk: BN01- 003

Onderwerp: rapportage Commissie Onderzoek Vuurwerkramp

Arnhem, 20 maart 2001

Ministerie van Algemene Zaken
Minister-president
De heer W. Kok
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

Geachte heer Kok,

Op 13 mei vorig jaar heeft zich in Enschede een enorme ramp voltrokken. Onder de doden bevonden zich vier van onze collega's. Mede door deze omstandigheid was de Nederlandse brandweer vanaf het eerste moment ten nauwste bij de gebeurtenissen in Enschede betrokken. Die betrokkenheid zette zich voort in een periode van bezinning op onze taken en verantwoordelijkheden. De vuurwerkramp heeft immers onmiskenbare feilen in de organisatie van de rampenbestrijding en, meer algemeen, in de zorg voor maatschappelijke veiligheid aan het licht gebracht.

De commissie die onder leiding van de heer Oosting de vuurwerkramp heeft onderzocht, heeft naar ons oordeel een eminente prestatie geleverd. De onderzoeksrapportage is alomvattend en laat aan duidelijkheid weinig te wensen over, zeker ook ten aanzien van de lessen die uit de ramp kunnen worden geleerd. De commissie spaart daarbij de overheid niet in haar kritiek. Het zal u niet ontgaan zijn dat een aanzienlijk deel van de aanbevelingen gericht is aan het adres van het landsbestuur dat, zo stelt de commissie in haar mildste bewoording, "wel iets heeft goed te maken". De commissie doelt er op dat het kabinet als systeemverantwoordelijke voor de rampenbestrijding de lessen van de vuurwerkramp ter harte neemt.

Wij kunnen ons in het standpunt van de commissie vinden. Ook wij zijn van mening dat de zorg voor externe veiligheid een primaire en principale overheidstaak betreft die zich tot nu helaas te vaak in de marge van de politieke aandacht heeft bevonden. Politiek en bestuur hebben zeker iets goed te maken. Wij zien dan ook met belangstelling uit naar de komende reactie en de beleidsvoorstellen van het kabinet.

Vanzelfsprekend nemen ook wij, als vertegenwoordigers van een overheidsorganisatie met veiligheid als exclusief werkterrein, het appèl van de commissie ter harte. Wij hebben ons dan ook met onze achterban beraden op de consequenties van het onderzoek naar de vuurwerkramp voor de ontwikkeling van ons werkterrein. Dat zijn er vele. Daaronder zijn enkele kwesties van bijzonder belang waarop wij, mede met het oog op de komende standpuntbepaling van de regering, uw speciale aandacht willen vestigen.

Het eerste en wellicht meest wezenlijke probleem van onze huidige systeem van rampenbestrijding vormt de zwakke operationele basis van de regionale brandweerorganisatie. Deze is voor haar uitvoerende taken afhankelijk van de bereidheid tot samenwerking van de deelnemende gemeentelijke brandweerkorpsen, die daar echter wegens hun autonome status niet strikt aan gebonden zijn. Door het ontbreken van een formele positie kan de regionale brandweer die samenwerking niet afdwingen. Het aandeel van relatief kleine, door vrijwilligers bemande korpsen is bovendien groot. Vrijwilligers zijn zeker te koesteren en in grote mate onmisbaar,

maar dan wel ten behoeve van de basale repressieve brandweezorg. Daarboven eisen de door de Commissie Oosting bepleite adequate zorg voor preventie, preparatie, toezicht en handhaving, en vooral de command & control over grote incidenten en rampen, een krachtige en gezaghebbende organisatie, op regionale leest geschoeid.

De positie van de brandweer in het veld van openbare orde en veiligheid is een ander punt van zorg. Met de komst van de rampenwet in 1985 heeft de brandweer een coördinerende en dirigerende rol in de rampenbestrijding toebedeeld gekregen. Vastgesteld moet worden dat die rol ten opzichte van andere actoren, lokale en bovenlokale bestuurders, management en operationele leiding van andere diensten, in de praktijk niet duidelijk uit de verf komt. Het systeem van multidisciplinaire samenwerking is te complex en komt in de dagelijkse praktijk te weinig voor om onder rampenomstandigheden als automatisme te functioneren. Het multidisciplinair oefenen, de enige werkelijke voorbereiding op het gezamenlijk optreden bij grote incidenten, gebeurt naar ons oordeel nog teveel in een sfeer van vrijblijvendheid. Er moet duidelijkheid komen in de expliciete verantwoordelijkheid voor de multidisciplinaire procescoördinatie. Indien dat een aanpassing vereist van het bestaande brandweerstelsel moet dat niet a priori worden afgewezen. Naar onze opvatting dient er bij opschaling van eenheden ook opschaling van operationele leiding plaats te vinden, bij voorkeur door het toevoegen van een hoogwaardig en daartoe getraind multidisciplinair commandoteam. Daarnaast onderstrepen wij de aanbeveling van de commissie om te komen tot een landelijk expertise- en bijstandsteam dat in geval van een ramp snel ondersteuning kan bieden.

In haar onderzoek naar de oorzaken van de ramp stuitte de Commissie Oosting op aperte onvolkomenheden in de wijze waarop de vergunningverlening aan het vuurwerkbedrijf tot stand is gekomen. Het is onze overtuiging dat de situatie in Enschede niet op zichzelf staat maar exemplarisch is voor het gehele land. Ons stelsel van vergunningverlening is aan vernieuwing toe, gericht op integraliteit, consistentie, uitvoerbaarheid en heldere benoeming van verantwoordelijkheden. Meer dan tot op heden zal bij het van kracht verklaren van regelgeving aandacht moeten zijn voor een realistische invoeringstermijn en de voor uitvoering en handhaving vereiste capaciteit. Verdeling van regelgeving over de domeinen rijk, provincie en gemeenten mag de integraliteit niet in de weg staan. Zeker ten aanzien van veiligheid is versnippering uit den boze. Wij pleiten er dan ook voor gevolg te geven aan het advies van de commissie de brandweer als wettelijk adviseur te benoemen bij het verlenen van alle vergunningen die het belang van de externe veiligheid dienen.

De Inspectie Brandweezorg en Rampenbestrijding van het Ministerie van BZK, die enkele weken voor de Commissie Oosting over de vuurwerkcramp rapporteerde, heeft in het brandweerveld grote onrust veroorzaakt. De toonzetting van het inspectierapport was beschuldigend in de richting van de Enschedese collega's, zelfs zodanig dat hier en daar de suggestie wordt gewekt dat de brandweer door haar optreden de ramp mede heeft veroorzaakt. Wij achten deze stellingname onvoldoende onderbouwd en uitermate grievend voor betrokkenen. Het is dan ook tot ons genoegen dat de Commissie Oosting zekere afstand heeft genomen van het inspectierapport door zich aan de meest vergaande conclusies niet te conformeren.

Tegelijkertijd stellen wij vast dat ook tussen de rapporten van de verschillende inspecties onderling opvallende discrepanties bestaan. Zo schildert de Inspectie Politie een rooskleurig beeld van het politieoptreden tijdens de ramp, dat zich met de visie van de brandweersinspectie nauwelijks laat rijmen. Wij vermoeden dat het ontbreken van afstemming tussen de verschillende inspecties de totstandkoming van een gebalanceerde, objectieve informering en advisering van het kabinet in de weg staat, en stellen dan ook voor de rijksinspecties in de toekomst onder de koepel van een Raad voor de Veiligheid op gecoördineerde wijze te laten opereren.

De heer Oosting en zijn commissie roepen de overheid op ten volle gestalte te geven aan haar eigen en bijzondere verantwoordelijkheid voor de externe veiligheid van haar burgers. Die oproep spreekt ons aan. Onze compacte, technologische samenleving heeft een intrinsieke gevoeligheid voor rampen. Die zullen zich in de toekomst dan ook blijven voordoen, op onverwachte momenten en in onverwachte hoedanigheden. Nochtans is het mogelijk ons hiertegen te wapenen en onze samenleving veiliger te maken dan ze was op de dag dat de vuurwerkcramp zich voltrok. Op onze beurt doen wij een oproep aan politiek en bestuur, lokaal en centraal, om ons gezamenlijk voor dit doel sterk te maken.

Namens het College van Commandanten van Regionale Brandweren en de Nederlandse Vereniging van Brandweerkorpsen:

R.K. Brons J.D. Berghuijs
Voorzitter CCRB Voorzitter NVBK

Afschrift aan:

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Voorzitter van de Vaste Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken
Voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Voorzitter van de gewezen Commissie Onderzoek Vuurwerkcramp